

JELENKOR.

29. szám

Pest, szerda aprilis 9.

1836.

Foglalat: Magyarország (kinevezések; baltavári és széplaki iskola.) Ausztria. (képező-művészetek akadémiaja közgyűlése.) Anglia (alsóház ülései márt. 21–26kán; maryleboni lakoma; hírek Canadából és Cantonból; Bründstätt és a Styx.) Franciaország (követházi ülések márt. 21–25kán; Dupin és Scribe; Rothschild meg a mazarini zsidók; a párisi társas élet múlt telen; Lassave Nina megszökik.) Spanyolország (a cortes márt. 22kán megnyitott; a proc. kamara készületi ülése; hadi hírek; Buree Honan; különféle.) Portugália. Amerika. Görög-Német-orosz. Elegyhír. Gabonár. Pénzkelet. Dunavizdálás.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Ö cs. kir. Főlsége a magyar kir. udv. Kamara taxatorát Hosszu Jánost buzgó's hosszas szolgálata tekintetéből polgári nagy arany szalagos érdempénzzel méltóztatván megjutalmazni, ezen kegyes rendelést a n. m. magy. kir. udv. Kamarának márt. 30iki ülésében fölolvastatván, az érdempénzt a megjutalmazottnak nagymélt. gr. Keglevich Gábor kamaral alelnök ur szokott ünneppénzzel átnyújtotta. — A n. m. kir. udv. Kamara Segher Vincze graházi 30adost carlopagói só- és 30ad-ellenőrré nevezte ki. (k. kam. tud.)

Ö cs. kir. főlsége Szilvini Bélát a magy. kir. udv. kamara conc. practicansát a fumei kir. só- és 30ad-felügyelőséghez segéddé méltóztatott kinevezni.

Vas vármegyéből. Mit érhetni el a jól rendezett falusi iskolák által, azt nyilván tapasztaltuk a baltavári katolikus szentegyház jobbágy-iskolájának próbatétel in. A tanulmányok, melyekből a kis tanulók feleleteiket adák, ezek valának: a) a betűzés, szótágás, 's olvasáson kívül a helyesírás és számvetés. b) A vallástudomány ó és új szövetségi történetekkel fölvilágosítva. c) Ezen czim alatt „polgári leckék” névelni a köznépfölvilágosításra szükséges ismeretek az égről, napról, holdról, csillagokról, felhőkről, meandörögésről, villámról, esőről, jégesőről 's a t. a' levegőről, annak hasznos majd ártalmas léteiről, légűneményekről, az úgynevezett lidércz 's tüzes emberekről 's a t., a föld részeiről, és különösen Magyarországról. d) Magyarországnak földleírata. e) A magyar királyok rövid története. Az első próbatétl történet Baltavárról márt. 17kén, mellyen maga a földesuraság Pestetics Benno gr. 's hitvese személyesen megjelenvén, kis alattvalójának feleleteit annyira megbábjoltatott, hogy azokat gazdagon megajándékozván, azonnal ígéretet tón egy tágash 's még az idén fölállítandó iskolaház-építés felől. Az ígéret a helybeli plebánostól és alattvalóitól igen nagy örömmel 's köszönettel fogadtatott, mint-hogy a mostani iskolaház szűkléte nagy akadály volt a rendes tartásnak. — Hasonló volt az öröm Széplak m. városában Baltavár főkegyházában márt. 21kén, hol báró Mikos László nyugalmazott status és confer. tanácsnok és referendar ur, ki egy általa csinosan fölállított iskolaházban már több év óta saját költségén taníttatja alattvalójának gyermekeit, gyöngédkedő egészsége miatt a próbatétlen meg nem jelenhétvén, helyette azt János fia hitvesestül több ur vendég kíséretében látogatta meg. Érzékeny látvány volt itt, a mint néhány oda meghívott alattvalók szemekből, hallván fiaiknak jeles feleleteit, örömkönnnyek gördültek alá. A b. ur teljes meglepetést nyilatkoztatván, serkenté a kis tanulókat további szorgalomra, és szokott kegyességgel ajándékokat osztott köztük.

A nagyszombati gyermekóvó-intézet előjárói most adák ki az intézet fölállítás óta lefolyt 3 esztendőre terjedő számadást. A j. v. védelmi összeség ezen idő alatt 12,498 for. 's 8 $\frac{1}{2}$ kr. tetetik vtóban; a kiadás ellenben 6382 for. és 53 $\frac{1}{2}$ kr.; mi szerint a fennmaradék 6115 for. 15 kr. Ebből 4700 for. kamatra adótták; a többi 1415 for. 15 kr. pedig 1835 october végéig kezdve pénztári maradék. Az intézet előjárója gróf Apponyi Teréz asszony.

A U S Z T R I A.

Bécsben a képező művészetek akadémiaja márt. 26kán közgyűlést tartott, mellyben részint új tagok választattak, részint az 1835-re kitűzött jutalmak érdemlői hirdettek ki. Hg. Metternich mint az akadémia gondviselője legelőször is jelenté: 1) hogy a Főlsége a császárné és királyné kegyes vala elfogadni ezen szép művészetek intézetének „véd-tagja” czim-t; 2) hogy a múlt ülésben fenn. Sophi, Maria-Dorothea, Marai-Elisabeth, 's Maria-Terézia császári királyi főhercegg-asszonyok egyező fölkiáltással az intézet tiszteletbeli tagjaivá nevezettek ki. Ezután fölolvastatott a többi újon választott belföldi tiszt. tagok névsora, melly 36 nevet és ezek között gróf Reviczky Adám, magyar királyi udvari kanczellárt, és gróf Eszterházy József 's gróf Sándor Móricz kamarás urakat foglalja magában. A külföldről választott tiszt. tagok száma 39. A 25 új művésztág közt olvashatni Hild József pesti architekt, és Pollák József pesti építőmester uu. neveit. A belföldi tiszt. tagok közt különösen említettett gr. Lamberg Ferenc gen. őrnagy kinevezetése, mint olyan, melly ö cs. kir. Főlsége jóváhagyásával ezúnt is mindenkorra a Lamberg grófi család el-sőjét fogja illetni azon hála emlékeztetere, mellyel az akadémia, volt egykori elnöke gr. Lamberg-Prinzenstein Antal ö excaja irán, viseltetik azon nemeselelkűségért, mellyel igen gazdag 's ritka kép-gyűjteményét örökre az intézetnek ajándékozta. Választási jelen-tés után következett a jutalmazás. 54 jutalmazásra vagy közeljá-róságira (accessitire) ítelt munkák készítői közt hazánkbeli egyet-

lenegy találkozik, azon osztályban, melly az „antik utáni mintázás-ra” vala kitéve. Ezen hazánkfiának neve Engel József Ujhelyből.

A N G L I A.

Az alsóházban márt. 21kén London közbiraja (sherif) a ház korlátai előtt megjelenvén London belváros lordmayorja és hatóság kérelmét nyujta be a korbácsolás eltörlesztésére a seregnel. Wood alderman támogató e kérelmet 's oda nyilatkozta, hogy London polgárai mindaddig meg nem szünendnek kérelmezni, míg e gyalázatos embertelen büntetést el nem törlik. — A márt. 17ki ülésben Stanley egy törvényjavaslatának Jadszori fölolvastatása volt napi renden. Tárgya ennek a kisebb adóssákkal bánás Macclesfield városkában. Hume 's egyéb radicalok ellenék a rendszabályt, mivel fogságot kíván a nem fizetők ellen, pedig nem sokára egy általános törvényjavaslatot szándék előterjeszteni az adósság végetti fogság teljes eltörlesztésére. A radicalok ostrom-indítványokat tettek a vita elhalasztására, és Stanley csakugyan engede a sok sürgetésnek. Azalatt, míg a közönség a karzatokrol eltakaradott, Hume megtámadá a ministereket, hogy nem szóltak a fenforgó javaslat ellen, sőt jelen síncenek. (Nagyon kacagtak e közben azon, hogy a főügyész is el akart surranni, de későn juta észébe, mert az ajtó már be volt csukva.) „Miert síncenek itt most, fölkiálta Hume, hogy védelmeznék magukat? Ugyan hol vannak? (Ekkor megjelent Russell lord a könyvtárból a karzatokrol, 's ott hallgatott.) Erre valaki fölkiált: „Égyik a karzaton van!” Ugyanott sétált O'Connell is, egy tőmérdek nagyságu himvarratos loher a „Smaragd-sziget v. Irland” jelképe, tüzekepalajára. Nos jöjnek le hát 's fejsék meg nézeteiket, ne fussanak el. Ime a skóziái fő-ügyész is (Murray), ki Skóziában az adóssági fogság teljes eltörlesztését pártolta, ez esetben annak megtámasztása mellett van Angliában, magam is pirulok érte. Mert ugyan mi különég van egy paisleyi (Skóziában) és macclesfieldi (Angliában) napszámos kö-zött? Ekkor lép Murray főügyész a terembe, 's épen Hume mellé ül, de ettől nem láttatva, 's midőn Hume kemény hangon fölkiált: „hol van?” meglehetősen a fejéhez csapott neki. Hangos kacaj. Hume pedig: „Ah! most látom már. Nos hát nyilatkozzék ö maga.” A főügyész és Russell lord ezután megfejték szempon-tikat. R. Peel következőleg menté a ministereket: „Hiszen a ne-mes lord nem is volt távol, csak sokkal tisztább levegőkörben mu-latott 's onnan a magasról bölcsekedett az alant kábaságok fölött. (Kacaj.)” Mindazáltal igaz é ezen előadás vagy sem? Bajos hínni, mert a Times beszéli. Azonban hasonló jelenések gyakran fordulnak elő az angol parlamentben.

Az alsóházban márt. 21kén az irlandi hatósági törvényjavaslat a biztosságon egészen keresztül ment 's Morpeth lord kérdetvén, azt felelé, hogy az irlandi tizedkérdést akkor fogják elő-terjeszteni az alsóházban, mikor a hatósági törvényjavaslatat kéz-zen lesznek. A felsóházban a gyarmati igazságszolgáltatást javító törvényjavaslat ment át a biztosságon, melly többek közt azt hatá-rozza, hogy a főbírnak legalább hét évig lesz szükség ügyvéd-kednie, mielőtt e hivatalra kinevezethessék. — Márt. 22kén Bux-ton Fowell (serház-tulajdonos Londonban) indítványt tón: nevez-tessek ki egy biztosság, melly megvizsgálja: vajjon a rabszolgákat föl-szabadító törvény helyesen hajtatik e végre? mikép bírnak a rabszolgákkal tanulási idejük alatt? 's vajjon a gyarmati törvény-hozások által tett határozatok nem ellenkeznek e föl-szabadító törvény szellemével 's betűjével? A szónok meleg előadásában figyelmzetté a házat, hogy a fenemlített törvénynek sem szelleme sem betűje nem tartatik meg úgy, mikép azt a dolog fontossága ki-vánná, 's a nemzet által tett iszonyu áldozat érdemlé. Az indít-vány ellen senki sem szólott, 's ennelfogva minden szavazás nél-kül el is fogadtatott.

Az alsóházban márt. 23kán Spring-Rice azt jelenté, hogy az irlandi hatóságjavító törvényjavaslatot 28kán szándékozik a mi-nisterium Jadszori fölolvastatni, mire R. Peel kereken azt nyilat-kozta, hogy ö a Jadszori fölolvastás iránt szavazást fog sür-getni. W. S. O'Brien biztosságot kívánt nevezetni, melly a tudomá-nyos czélra alapított dublini kir. társaság igazgatását vizsgálja meg, mivel az pártoskodásból egyébiránt minden tekintetben érde-mes és megválasztható tagokat kizárt, mint ezt Murray ural, a dublini kath. érsekkel tevő. Az indítvány Morpethől is támogat-tván, 49 szóval 13 ellen elfogadtatott. — A felsóházban márt. 24kén Wellington 's a ministerium közt némi szöváltás fordult elő. Melbourne t. i. azt kívánta, hogy az angol hatósági törvény némelly módosításit tárg-yazó törvényjavaslat, mivel valóstításában az említett törvény némi ne-hézségekre ütközött, miután azt az alsóház elfogadá, a felsóház által is még husvét előtt fogadtassék el, különben a hatóságok keblében viszá-

kodások és zavarok fognának támadni. Indítványa tehát oda járult, hogy a ns. ház az említett törvényjavaslatot 24kén először 's 25kén másodsor olvastassa föl 's martz. 28kán a' biztosság vegye tanácskozásba. Wellington hg. ugyan nem ellenzé a' törvényjavaslat sürgetőségét, de azt gördíté ellen, hogy a' parlamentet nagyszerdán (az idén martz. 30kán) el szokás halasztani. A' szöcsereinek azzal lón vége, hogy Wellington megegyezett a' törvényjavaslatnak mart. 29kén történendő 2dik fölvastatásában, de a' 3dik husvétüntra határozaták. — Az alsóházban Robinson javaslatokat hozza indítványba az eddigi pénzügy-rendszer teljes és gyökeres megvizsgálására, mellyekkel oda czélt, hogy a' statusjövendelmek fölemelése mellett az országos adók a' szegényebb sorsuakra kevésbé legyenek nyomasztók, 's e' végre az adók helyesarány szerint vetessenek ki. A' kincstári kancellár ellenzé ezt, azt nyilvánítván, hogy már öt év óta minden országos költség-kivetés pénzügy-javitás volt, mivel az országos adókból 8,922,000 font sterling rovatolt le, 's így Robinson indítványa szavazás nélkül dugába dült.

A' marylebonei egyházköri torytársaságban Londonban minap az évnapi lakoma-ültekor Newcastle hg. dörgő beszéddel támadta meg a' mostani alsóházat, nyilvánítván, hogy azt épen nem tartja angol alsóháznak, hanem alacsony irlandinak, mellyet pápista demagóg vezérel. A' lordok háza, mond a' ns. hg., igen kényes helyzetben van; mert ha kötelességét teljesíti, azt mondják róla, ellenében áll a' néppel, 's még is szerencsétlenségre gyakran megtörténik, hogy a' lordok háza épen nem egyezhetik meg azon rendszabályokban, mellyeket más helyről hozza küldenek. Ha ezután összeütközés támad, azt ugyan igen sajnálhatni, de véleménye szerint a' felsőház minden hiedelmét elvesztené, ha kötelességét szilárdul 's híven nem teljesiténé. P. Laurie reményét fejezte ki, hogy a' felsőház az irlandi javító rendszabályt félre fogja vetni. De midőn áldomást akart Stanley és J. Graham urakra elköszönneni, föltek egy tag 's ellenmondott ez áldomásnak, mivel az említett urak nem tiszta toryk, 's az elnök maga is az ellenmondó tag véleményéhez járult. Ebből nyilvános a' toryk meghasolása.

A' Carlisle-Journal szerint Brougham lord martz. 17dikén Brougham-hallból Londonba utazott, hová öt egy utána küldött hírnök hitta meg. — A' Naval and Military Gazette szerint 5 linia-hajó állítottat e' hét folytában valóságos szolgálat alá, egyszersmind parancs ment az ország külön réveibe tengeri katonaság-szedés végett. E' fölött még három révhelyen kilencz más liniahajót készítenek föl. Hová szánják e' tetemes hajóhadat, mindeddig bizonytalan. —

A' londoni községi tanács gyűlésében fölvastatott a' lord-mayori hivatalal járó költségekről szóló tudósítás. E' költségek évenként 25 ezer font sterlingre rúgnak. Pearson jelenté, hogy rövid idő múlva a' lordmayor évdíjának 1500 font sterlingre szállítatását hozandja indítványba.

Canadai legújabb hírek szerint az angol és francia népszeg közt annyira növekedett a' gyűlölet, hogy a' kormány minden befolyásával alig képes a' két verseny néppártot egymás megtámadásától föltartóztatni. Alsó-Canadában a' francziák képezik a' többséget, Felsőben az angolok. Ezek az éjszakamerikaikkal kívánczoknak egy tengeri révhely által összeköttetésbe jutni, csak hogy a' másik tartománybeli francia népséggel semmi érintésbe ne jöhessenek. Gosford lord a' főbiztos egyik pártnak sem tehet eleget, 's mind a' két párt lapjai teljesek zendítő fölszólításokkal 's dalokkal.

Angliába hire jött, hogy Cantonban m. nov. 22kén nagy tűz volt, melly 3000 házat hamvasztott el.

A' londoni tud. társaság egyik ülésében fölvastatott Bröndsted közleménye, ki a' híres Styx vize forrását meglátogató. Az oda vezető út rendkívül zordon és fárasztó. Sykiont és Stymphalost is megszemlélé 's Phoeneus tavat is, hol egy kecskepásztor rendkívüli barlangokról beszélt, mellyek csupán a' víz alacsony állásakor láthatók. Bröndsted többek közt azt is érinti, hogy néhol még a' görög történeteknél idős romokra is talált, minők p. o. Messene városi, holott a' sok, római írótól említett, későbbkori épületnek minden maradványai eltűntek. Csupán egy klastromban látszott egy barát valamit hallomásból tudni a' Styx fekete vizéről, 's ez volt egyszegyedül azon élő kalauz tudósítás e' híres folyam általános ismérteréről. A' Styx-forráshoz juthatás Kalme hegyen keresztül szerfölött bajos és veszélyes. Solos nevű faluhoz fekszik legközelebb, a' két forrás buzogtatja vízből egyesülő folyam, 's darabnyira hó és jég közt ömledsz, miglen távolabb pályájában több hegyi zuhatag vele csatlakozván a' korinthi tengeröbölbe vegyül.

FRANCZIAORSZÁG.

A' követházban martz. 21kén a' Gouin-féle javaslat vizsgálására meghívott küldöttség tudósítása olvastatott föl. Falguerolles első szövege meg 's a' küldöttség javaslatát ellenzé. Thiers azt felelélenek beszédére, hogy a' ministerium kész ugyan 4 1/2 procentre leszállítani a' kamatot, de úgy hogy ha fontos körülmények kívánni találnak, e' szándékától el is állhasson. E' körülményeket pedig előre nem láthatni. Mire Berryer következő igen jeles észrevételt tón: A' fátyol, melly a' ministerium viséletét leplezi, a' kabinetelnök nyilatkozásai által épen nines föllebbentve, e' fölött jó akaratomat épen nem vonja minister ur kétségbe, mert annak talán inkább hiányos értelmem oka. Ne higye a' minister ur hogy én olly eszközökhöz fogok folyamodni, mellyek ellen már előre fölfegyverkezett; én nem szoktam a' ministereknek zavart okozni pályájokon. (Nevetnek) Nem szándékom politikai kérdést hányogatni 's nem is akarom kérdeznit: mikép

van az, hogy valamely rendszer megtarthatása kedvéért elküldik azokat, kik fentartották azt, hogy azok vetessenek föl, kik azt ostromlák. Politikai kérdések tehát engem nem foglalnak át; de kérdézhetem: mint lehet az, hogy megbuktattak egy kabinetet azért, mert a' kamatcsökkentési rendszabályt el akarták halasztani, 's ugyan azok, kik megbuktatták a' kabinetet, most magok úgy javasolják az elhalasztást, mikép mi azt félrevetettük? Én megvallom, az elhalasztást nem foghatom meg, mert azt e' pillantásban semmi sem gátolja. Az elhalasztás nem egyéb, mint a' kamatcsökkentési rendszabálynak olly időkre lökötése mellyek a' leszállításra kevésbé lesznek kedvezők, mint a' mostani. Ez több mint hiba, ez vétek az ország, a' nemzet ellen. A' szónok itt azután emlékeztet Humann előadására, 's megmutatja, hogy a' rendszabály mulhatlan. Passy a' kereskedés ministere a' biztosság korában a' leszállítás mellett szavazott. Másnap Lafitte nyomon beszedben megmutatja alaposan a' kamat-leszállításnak nem csak hasznosságát, de szükségét is annál inkább, mivel az országos költségekben 50 millió hiány van, 's a' kamatcsökkentés által az ország évenként 24 milliót takarít meg, nem tekintve azon mellékes hasznokat, mellyek a' kamatcsökkentés létesítésével a' tőkek olcsóbbulása által összekötvék. A' kamra minderre sem hajtott, hanem nagy szótöbbséggel a' Gouin. Főlejavaslat elhalasztása mellett szavazott Salvete a' vitázat közben következő indítványt tett: De a' kamara fenntartja jogát, ezen elhalasztás eltörlésztésére 's a' javaslat-meghínylés ismét elővételére, mihelyt azt épen, vagy a' legközelebbi ülés folytában szükségesnek látandja. 'S ezen indítvány vitája martz. 23ra határozatott. —

A' követházban martz. 24 és 25kén a' titkos költségekre adandó pótlékhitelről folyt a' vita, mellyre a' kormány 1,200,000 frankot kívánt még, a' költség-jegyzékben már megszavazott 1 millió 265 ezer frankon felül, 's másod napon e' ministere javaslat 251 szóval 99 ellen még is elfogadtatott. — A' Courrier szerint az amerikai kárpótás elmúlt fizetésszakaszai fejében 18,460,666 ft és 52 centimet a' kincsár Rothschild háznak lefizetett, 's még két rész marad hátra, mellyek fizetési határideje 1837 és 1838 febr. 2ka, 's így az egész 25 millióny adósság kamatosul le lesz róva. — A' Bon Sens szerint Passy minister első tette a' nyilvános munkáknál az volt, hogy a' Pantheon kupjáról Franciaország genuisját levétette, min, mint minap említők, a' párisi éresek megbörtárazott. — Toulonból írják, hogy martz. 23kán reggel Trocadero nevű liniahajó elégett, 's e' gyuladás 3 millió kárt okozott.

Martz. 21kén pusztá történetből majd mind, csupa tudományos nemzeti-ör végzé a' követházban a' katonai szolgálatot, 's egy örlyhen, hol Dupin kamarai elnök keresztül ment, épen Scribe ur (Dupin academiái tisztársas' barátja) a' híres drámaszerző állván; egész illedelemmel tisztelkedett Dupinnek fegyverével.

A' Mon. Algérien szerint Rothschild testvérek Clausell marsallnak 10 ezer frankot adtak által azon szegény zsidó családok számára, mellyek a' francia sereg által Mascarából Mostaganembé vitettek, 's egyszersmind minden hitorsorsaik nevében köszönetüket nyilatkoztattak a' marsallnak a' védelmért, mellyet ez a' zsidó családok iránt mutatott.

A' párisi társas életben a' mult télen olly élénkség mutatkozott, hogy a' Temps szerint még martz. 1jén is 54,324 vendég volt a' párisi fogadóknak, 's ezek közt 8175 nem francia külföldi. Ennek a' kereskedők egyik legelőbb hasznát.

Lassave Nina (Fieschi kedvese) más nap, hogy a' findszak-kívét fejéhez sujtották, hátrahagyván minden ingóbingó vagyonát, bérkocsin ellillant. Mondják, néhány nap elosonta előtt egy falun lakó becsületes és szorgalmas bátyja, ki testvéreinek nyilvános kiczélgézetését sajnálta és szegyllelte, hitta őt magához meg, hol nyugtalanban 's gond nélkül ilhet. Mások azt vélik, hogy a' rendőrség tanácsára vonult el Nina minden további botrányoztatás melőzéseül, sokan pedig, hogy a' királyné jósa juttatá módba, ki kerülni ezentul minden szemtelen 's rendezavaró ostromot.

SPANYOLORSZÁG.

Madridi tudósítások szerint a' procuradorkamara készületi ülésében m. 19kén a' malagai követ, Lancha, két törvényjavaslatot tett a' ház asztalára, tudnillik egyet, mellyben az 1812diki alkotmánynak kikiáltatása, 's más, mellyben a' jelen cortesnek alkotmányitová (constituirend) nyilatkoztatása kívántatik; azonban mind a' két indítvány nagy morgással 's minden mélyebb bele bocsátkozás nélkül tétetett félre. — Isturiz 73 szóval 74 közül (és így csak a' magát vevén ki) választott a' procuradorház elnökévé 's őt úgy tekintik, mint leendő ministerelnököt. — Martz. 19ke, az 1812ki alkotmány kihirdetésének évnapija, mellyen, mint híre volt, nyugtalanságoknak kellett volna kiűtni, nyugtan folyt le a' fővárosban. Azonban a' felsőség minden lehető rendszabályt elővett a' netalan történetű rendtelenségek megállítására. — Nagyobb aggodalmat gerjeszt az új cortes helyzete, mellynek legnagyobb befolyásu tagjai a' túlzó párthoz hajlanak. Mendizabal ur a' fölrási votum előtt nem választ magának tisztársakat; akkor meg bízhatólag tisztársak helyett követökre lesz szüksége. Nagy híre van, hogy Mendizabal beadta elbocsátási kérelmét, részint a' nehézségek miatt, mellyekre a' ministerség kiegészítésében bukkant, részint az ellenző szellemtől féltében, melly egy, a' polgári kormányzó házában tartott conferenciában mutatkozott. Már új minister-névjegyzék is kering, mellyben Isturiz van elnökül, Aguirte-Solarte pénzügyi, Rodil hadi, Ballesa igazságsági ministerül van kijelölve; Al-

cala Gallano pedig egy új tárczát nyerend, a belügyi minis-
ter-
est-
ze-
ert
an-
az
ha-
lja.
ol-
ly
mint
zö-
gy
g-
be-
ze-
s-
or-
kes
ol-
nem
zott
en-
ny-
ás
ly-
Bra

cala Gallano pedig egy új tárczát nyerend, a belügyi minis-
ter-
est-
ze-
ert
an-
az
ha-
lja.
ol-
ly
mint
zö-
gy
g-
be-
ze-
s-
or-
kes
ol-
nem
zott
en-
ny-
ás
ly-
Bra

cala Gallano pedig egy új tárczát nyerend, a belügyi minis-
ter-
est-
ze-
ert
an-
az
ha-
lja.
ol-
ly
mint
zö-
gy
g-
be-
ze-
s-
or-
kes
ol-
nem
zott
en-
ny-
ás
ly-
Bra

Torres gen. hivatalos tudósítást ad a christinók teljes meg-
veretéséről Oliana és Peramola közt (Cataloniában), valamint
a carlositák benyomulásától a Cerdagnába. Ezen február 28-án tör-
tént ütközést a generál értesítése szerint a christinóknak 800 em-
berbe került; 12 tiszt, 516 aliszt és közlegény fogságba jutott,
280 elesett, 56 megsebesített; a csatában részesült 2 zászló-
alj tisztjeinek nagyobb része harcmezőn maradt, ezenkívül minden
fegyverök, 8 dob, 6 trombita, 8 ló és igen sok pogyász a car-
lositák kezében; és így ezen ütközést az eddigiek közt legkomolyabb
s legnevezetesebb, melyet a carlositák Cataloniában nyertek.
A christinók vezére Aspiroz ezredes, csapatja megmaradt részé-
vel, csufosan futott egész Solsonáig, 's kevésben mult, hogy börtö-
vel nem lakott. Azonban, barcelonai iromány szerint, otthon is ha-
sonló sors várt rá, mert Mina gen. hirtelen folgerjedtében nyom-
ban agyon akará lövetni, 's csak a fő tisztikar kérelme enyhíté-
te meg annyira, hogy Aspiroz halál helyett a follegvárba zárata,
honnét hadi törvényszék elébe fog állítani.

A bourdeauxi Indicateur márt. 24-ől jelenti, hogy márt.
16-án a portugáli segédsereg a Torres Simon alatti carlositákkal
első ütközethe keveredett 's vitézsége jeleit adá. A carlositák vesz-
tesége 70 holtra és sebesre ment. Ez az első eset, hogy a portu-
gáli katonák a spanyol háború tűzében részt vettek. — Nagy hire
van Oraa gen. Carloshoz pártoltának, de ez még bizonytalan hír.

A barcelonai Vapor megezáfolni ügyekszik azon különféle vád-
okat, mikkel az angol segédsereg a spanyol kormányt illeté. A
Vapor szerint a segédsereg, mely tízezernyi számmal három ezernyre
olvadt, e nagy megesökenésnek leginkább maga oka; mert az nem
származik sem szükségétől 's fogyatkozásoktól, sem erőt haladó ka-
tonai fáradozástól. A segédsereg szoldját ugyanis mindig pontosan
fizetik 's előbb mint a spanyol v. francia katonákat; az angolok más-
fél font hust kapnak, a nemzeti katonaság 's francia segédsereg
pedig csak 9 unciaét egy személyre, előfut az angolok még fölöslegdít
(gratification) is huznak. Hadi munkáik eddig egyedül néhány katonai
sétáló állának, St. Sebastiantól t. i. Vitorriáig 's innen vissza; csatá-
ban pedig csak egy osztálya vón részt 's ha ez ütközetben történt
vesztéseiket carlosita számolás szerint akarjuk is számlálni, az
nem megy többre mint 700 holtra és 1400 sebesre. Es így a segédsereg
majd általános foloszlása okát egybeült kell keresni. Fő oka ennek
a sereg erkölcsi minősége; melynek katonáit minden megválasz-
tás nélkül Dublin és Manchester utcáin fogták össze, 's kik közt
nemmi katonai fenyték, hanem a legvadabb kicsapongások vannak
napni renden, melyek oly józan 's mértékletes tartományban, mint
Spanyolország, annál feltűnőbbek. Ok szoldjokat majd kizárólag
égettborra fordítják, sőt husalafájokat is eladogatják, hogy azok árán
égettort vehessenek; — köztük az iszakosság annyira ment, hogy
annak kielégítésére késznek még ruházatokat 's fegyvereiket is el-
adni. Ezen oknak tulajdoníthatni leginkább a britt segédseregben
uralkodó betegségeket. Fölhozza a Vapor mintegy ellentétül a fran-
cia segédsereg példáját is. — Vitorriai hír szerint a britt segédsereg
vást dul a brittek közt 's a vitorriai lakosokra is annyira elragadt,
hogy közülök már 1500 van ágyba szegveze. —

Az angol Globe a M. Herald levelezőjéről Burke Honaról,
ki, mint tudja van, Madridból a portugáli határ felé kísértetett el,
azt írja, hogy az d. Carlosnak igen jó embere volt, annak ügyé-
ről a legkedvezőbb híreket terjeszté, minis-
ter-
est-
ze-
ert
an-
az
ha-
lja.
ol-
ly
mint
zö-
gy
g-
be-
ze-
s-
or-
kes
ol-
nem
zott
en-
ny-
ás
ly-
Bra

Az angol Globe a M. Herald levelezőjéről Burke Honaról,
ki, mint tudja van, Madridból a portugáli határ felé kísértetett el,
azt írja, hogy az d. Carlosnak igen jó embere volt, annak ügyé-
ről a legkedvezőbb híreket terjeszté, minis-
ter-
est-
ze-
ert
an-
az
ha-
lja.
ol-
ly
mint
zö-
gy
g-
be-
ze-
s-
or-
kes
ol-
nem
zott
en-
ny-
ás
ly-
Bra

Az angol Globe a M. Herald levelezőjéről Burke Honaról,
ki, mint tudja van, Madridból a portugáli határ felé kísértetett el,
azt írja, hogy az d. Carlosnak igen jó embere volt, annak ügyé-
ről a legkedvezőbb híreket terjeszté, minis-
ter-
est-
ze-
ert
an-
az
ha-
lja.
ol-
ly
mint
zö-
gy
g-
be-
ze-
s-
or-
kes
ol-
nem
zott
en-
ny-
ás
ly-
Bra

Valladolidban a katonaság beszálltatása egy 9 eszt. lyán-
ka megszabadulására nyújtott alkalmat, kit 6 év óta Hausser Gás-

pár formán egy titkos rejtekben zárva tartott atya. Az új szerel-
mest változó ledér 's boldogtalan apa, hogy tüske 's gát ne legyen
új szerelmében 's csapongásiban, ily irtózatot gonoszság által szá-
ndékozott egyik néhai elsikamultának gyümölcsét eltitkolni 's sikkasz-
tani. 3 eszt. korában bírói ítélet által adatott neki mint memzőnek
nevelésül a vidor 's ép gyermek az elhagyott anyja által. Az e-
nyészto börtönrre szánt gyermek anyja él még, 's inséggel sanart
gyermekét megismérvén, képzelhetni fájdalmas örömet, melyet sem-
mi szemtanu sem láthatott száraz szemmel. Szerencsére a gyermek
testileg még nincs elnyomorodva, szép szemű, fehér bőrű 's érde-
kes arczu. A börtönhely képét, hol ez ártatlant gyöttré hóhér nem-
zője, csupa utalat 's irtózatnak festik. A tettes az igazság kezei
közé várja minden segédestül emberiségtelen vadsága jutalmát.

PORTUGÁLIA.

A Times így ír márt. Gról: a királyné meg levén győ-
ződve, hogy mostani ministeriuma a status ügyeit tovább annak
hasznára igazgatni nem képes, eltökélte annak megváltoztatását, 's
Loureiro ezredesét 's hadminis-
ter-
est-
ze-
ert
an-
az
ha-
lja.
ol-
ly
mint
zö-
gy
g-
be-
ze-
s-
or-
kes
ol-
nem
zott
en-
ny-
ás
ly-
Bra

A Times így ír márt. Gról: a királyné meg levén győ-
ződve, hogy mostani ministeriuma a status ügyeit tovább annak
hasznára igazgatni nem képes, eltökélte annak megváltoztatását, 's
Loureiro ezredesét 's hadminis-
ter-
est-
ze-
ert
an-
az
ha-
lja.
ol-
ly
mint
zö-
gy
g-
be-
ze-
s-
or-
kes
ol-
nem
zott
en-
ny-
ás
ly-
Bra

A Times így ír márt. Gról: a királyné meg levén győ-
ződve, hogy mostani ministeriuma a status ügyeit tovább annak
hasznára igazgatni nem képes, eltökélte annak megváltoztatását, 's
Loureiro ezredesét 's hadminis-
ter-
est-
ze-
ert
an-
az
ha-
lja.
ol-
ly
mint
zö-
gy
g-
be-
ze-
s-
or-
kes
ol-
nem
zott
en-
ny-
ás
ly-
Bra

AMERIKA.

A National következő cikkelyt közöl az amerikai congressus
képviselő-házának azon határozatára, mellyel fogva Éjszak-
amerikában minden törökves a rabzsolgás megszüntetésére a nyil-
ványos és törvényes jog-állapot meghaborításának nyilvánítatik. A
Washingtoni képviselőház, ugymond, elvégezte hosszu vitáit a
rabzsolgásról, 's határozatával a legáltalános reményt is megse-
mítette a rabzsolgák állapotja javulhatása iránt. Az amerikai Egye-
sületben a státustársaságnak jelenleg legnagyobb sörve a rabzsolgá-
ság. Az amerikai congressus, mely vagy gyöngye a fehér népség
kiváratának ellenszegüni, vagy, a mi valóbb színű még, szintazon
előítéleteknek hódol, melyeknek ez, nem ismér egyéb módot a
veszély-elhárításra, mint a fenálló szokás fenartását 's az úgy ne-
vezett szerzett jogok védelmét 's a dolgok oly állapotja megörzö-
sét, mely az örök igazság legvilágosabb sérelmén alapszik. Ugyan-
azon szavak szolgálnak az erőszakosságok 's visszaélések igazolásá-
ra. Látni kell tehát, mi fekszik itt oly fenhangozó neve alatt a tár-
sas rendnek 's jogtisztelésnek. Az egyesült státusokban jog az, mi-
dön egyik ember a másikat sajátja gyanánt bírja, vele az ültet-
vényeken dolgoztat, azt, ha úgy tetszik neki, vérig korbácsoltat-
ja, 's őt végre tudatlanságban 's állati eszméletlenségben tartja. A
statis-társaságban minden összefügg. Azon pillantástól fogva, melyben
a rabzsolgásot makacsul akarják fenartani, anélkül hogy a fel-
szabadítás lehetsége valahára megengedtesék, 's anélkül, hogy a
az erre vezérő út megkönnyítessek, azon eszközöket is akarni kell,
melyek az ur tekintet a rabzsolgá iránt, a fehéret a barna iránt
biztosítsa, megörökítse. Az amerikaiak szorosan ehez szabták ma-
gukat. Ok t. i. mindent, mi a barnákat oktathatná, szigorúan megtiltot-
tak. Az iskola zárva előttük, nem szabad olvasni irni tanulniok
mért azt hiszik, mennél tudatlanabbak, annál fékezhetőbbek 's an-
nál kevésbé eszközrel bírandnak összebeszélésre, kívánságuk elő-
adására, 's zendülési eszméletekre. Ez ugyan való; de ha minden óvás
daczára is e rendszeresen állatokkal alacsonyított emberek egykor
lánczaikat összetörök 's elnyomók ellen fölzendünek, akkor bzzeg vad-
állatok gyanánt fognak ellenök dühödni 's önzelen vért ontani, sem nőt
sem gyermeket nem kímélni, 's ollyanoknak mutatkozni, a minőkke
urok nevelése idomította őket. Láttuk ezt st. Domingóban 's a t.

Oly sokáig tartó gonosz, mint milyen a rabszolgáság, büntetlen soha sem marad, 's a barnák, legyenek bár győzők, vagy legyőzöttek, egykor omladékokkal borítandják el az amerikai Egyesület délszarkát. Ily borzasztó esetek elhárítására nincsen más, mint azon egyetlen eszközt, melyet az angol kormány követ gyarmataiban t. i. nevelni 's elkészíteni a barnákat szabadságra, 's halkán megadni azt nekik. Ezt kívánják a rabszolgákkal bíró országok jól felfogott érdekei. E munka ugyan súlyos és áldozatokkal páros, mindazáltal ezen áldozatok sokkal csekélyebbek mint azon veszteségek, melyeket rabszolgák háborúk okoznak. Ki nem ismerné most el, hogy a st. domingói barnákat sokkal jobb lett volna szabadokká tenni, kik ez áron meg akartak maradni a francia uralom alatt, mint híjában annyi vagyont 's vért elpazarlani, 's végre oly szép gyarmatot elveszteni st. b. A fekete népség szaporasága oka az ellene szaporodó erőszakos rendszabályoknak is. Látván t. i. hogy számuk veszélyessé teszi őket, a helyett hogy felszabadításukról gondoskodnának, csak lánczaikat ügyekeznek szorosra fűzni. A szolgaság és zsarnokság e fajos képcének teljesítésére még az is megtörtént, hogy az angol puritanusok utódjai, kik pedig magokat mindég jelesül vallásos keresztényeknek tartják, majd legbuzgóbb védelmezői a rabszolgaságnak, 's ezen utálatos intézetet, még utálatos eszközök által tartják fen 's a t. Remélhetni azonban, hogy a nyilvános vélemény a rabszolgáságról idővel javulni 's jogmértetőbb nézetekre jutni fog. E kérdést hidegebb vérrel fontolják meg majd, míg állatlátják hogy magában az ország érdekében fekszik a rabszolgáság megszüntetése. A barnák st. Domingóban szabadok; szabadok lesznek valamennyi angol szigeteken is; ugyanaz fog előbb több a francia szigeteken is történni. Azt hiszik e, hogy ily példák után a rabszolgáság az egyesült státusokban kemény vonaglások nélkül örökre meg fog maradhatni 's tarthatni? —

Nevezetes az északamerikai egyesült státusok német lakosainak azon törekvése, hogy anyanyelvüket a nyilvános tárgyak nyelvévé tegyék. Pennsylvaniaiban, hol legközelebb alkotmányviszágát fog tartatni, e fontos kérdés is fontolatra fog vétetni, valamint Ohioiban is, hol több mint 100 ezer német lakik, és Michiganban. A német lapok száma folyvást növekszik.

G Ö R Ö G O R S Z Á G.

A' szép Hellas földén veszélyesen gátla minden haladást bizonyos rabló csoport, mely gyakran némely elégtelenekek politikai színiét öltögetven föl, sok alkalmatlanságot okozott a' kormánynak. E' csoportban elhíressültek a' Chondrojani testvérek. A' Sotir február 18-ról jelenti, hogy ezeket csakugyan szerencsésen elfogták 's következőleg adja elő elfogatásuk körülményeit: „Febr. 17-kén napáldozta után a' Chondrojani testvérek még más három czinkos czimborájokkal Aegionban Messinesis Leon házába törtek. Leánya, ki a' konyhából első pillantá meg a' rablókat, elküldte magát: „Rablók! Rablók! Messinesis, ki egész családjával, néhány barátival 's rokonokkal, a' békebiróval 's táncmesterrel 's szobában tartózkodott, midőn e' kiáltással meghallotta, becsuka az ajtót, 's az ablakból kiálta ki: „Rablók! Rablók! Segítség! Segítség!“ hogy hírt adjon polgártársainak 's a' hatóságuk az őt fenyegető nagy veszélyről. A' rablók egy kis fejszével már az ajtót kezdék fereszegetni. Ekkor Messinesis fölnyitá előtűk az ajtót, hogy ne ingerelje haragjokat, 's igen barátságos szelíd hangon szól hozzájuk, hogy kiengesztelje őket, de szavai sükeretlenek maradtak, 's a' rablók fenyegetőzve kiáltottak: „Pénzt, pénzt ide! vagy megölünk!“ Messinesis mondá nekik: „Nyugodjatok meg barátim, mindent adok, a' mit akartok, 's a' mivel bírok, csak kíméljétek meg engem 's családomat.“ E' szók két ezer hétszáz tallért hozott elő nekik. De a' gonosztestvők azszal nem elégtűk meg, hanem mindegyre többet kívántak; kintözták a' szerencsétlennek egész családját, 's néhányat meg is sebesítettek, csakhogy vullomásra birhassák, hol van a' többi pénz elrejtve. Ézalatt híret kapá a' zsvány megrohanásnak az eparch, 's az állomás parancsnokával, néhány hajduval 's polgárral Messinesis házához menvén azt bekeríté, 's minthogy az eparch azt hitte, hogy a' rablók száma tetemes, a' szomszéd falukba is küldé segítségért, mellynek lakosai nagy készséggel Aegion felé siettek. Midőn a' rablók e' készüléteket észrevették, 's állatláták törbe estűket, elveszték bátorságukat, 's rhumot 's egyéb szeszes italokat parancsoltak, azután pedig már ellítasodva kezeseket kívántak a' polgároktól, hogy szabadon költözhessenek el. Hogy a' rablók kintzásának kített családot 's embereket a' házban a' félelem szorongatásától megmentsék, színe megegyeztek a' polgárok e' kívánatjokban. Ekkor életveszéllyel kisorrant Messinesis két fiastul a' házból, 's a' kívülállóknak tudokra adá, hogy a' rablók száma nem nagy, hogy mindnyájan részegek, 's kettő meg is van sebesítve. Tűstént az ablakra hágott Panagistopolus félelem nélkül, megsebesített egy rablót, lefegyverze kettőt, megnyitá az ajtót 's hangosan hita be polgártársait, kik elősiettek a' minden zugban elbűtt rablókat elfogni. Ha Messinesis kevésb elővigyázatu, mind ő, mind családja éltét veszette volna. A' rablók, miután mindent vesztre láttak, tüzet kezdének rakni, hogy magukat, 's mindent, mi a' házban van, omladékok alá temessenek. Panagistopolus híusítá meg e' gyalázatos szándékok. E' történet közben három polgár sebesítették meg, 's közülök egy olly súlyosan, hogy egy óra mulva meg is holt.“ Erre a' rablók köröme kerülék.

Ejzsaki 's nyugoti Görögországban a' zenebonásák vezére

Dimos Zelios kapitány. A' zendülők e' napokban megtámadták az őrség nélkül hagyott Missolonghit, de a' polgárok, néhány tiszt, 's egy maroknyi katonaság vitézül visszaverték őket. E' rövid tudósítást olvashatni az Allg. Zig. egyik levelezője cikkelyében, miután folyvást azt hírelték, hogy a' hellasi lakosok közt a' legmelyebb csönd uralkodik. Ugyanezen levelező említi, hogy a' kormány új ministeriumot szándékozik alakítani, de még nincs kinevezve. A' bajor király Miaulis régi barátja sirját is meglátogató mostani görögöldi kirándulásiban.

N É M E T O R S Z Á G.

Baváriában a' Rajnamegye izraelitái gyűlést tartottak a' kormány felszólítására, vallásuk állapotjában némi javítások tétele miatt. 90 követ volt jelen, kik közt mintegy 20 tanító, 's néhány rabbi. Mindazonáltal ezen tanácskozásonak nem nagy sikere lett. Azon kérdésre: vajlon a' zsidó gyermekeknek diák iskolák 's gymnasiumokban szabad eszombaton írni? ke tőn kívül valamennyi tagadólóg felelt, még pedig részint föltétlenül, részint azon okból, mert a' gyűlés nem illető e' pontra nézve. Azon kérdésre pedig: vajlon orvosnak, katonának, státusszolgának 's egyebeknek a' köző tekintetéből szabad e' az irás: igennel felelt. Az isteni tiszteltre nézve mindazáltal abban egyezett meg, hogy arról különösen egy synagoga rendet fog kiadni, mely azonban pusztán a' rendőrségi oldalról fog értekezni. A' valláskönyv iránt azt határozták, hogy, míg jobbat fognak készíthetni, Johnson tanítókönyve fogadassék el.

E L E G Y H I R.

Bock nevű odessai porosz alconsul engedelmet kapott a' moszka kormánytól egy nagy juhászát-alapításra Uj-Russziában, mellyre 800 ezer rubelt szándéka fordítani 's e' pénzalapot 200 rubeles 4 ezer darab részvény által előteremteni. A' részvényes társaság Sziléziában és Szászországban 6—7 ezer darab legénymű fűrtű birkát szándékozik összevásárlani tőkenyájul 's egy utal tapasztalt juhászokat e' tartományokból szállíttatni oda nyáj-gondviselőül.

Algierből érdekes adatokat közlenek azon gyarmatról, melyet ott Mir lengyel hg. Algierből 5 órányi távolságra Rassutuában alapított. 120 arab 's 100 eurpai család él ott békes egyetértésben. A' hg. keresztet tüzete saját lak-házára, a' az araboknak megmondta, hogy ez az ő vallása czimere, 's valamint ő tiszteltben tartja az arabokét, úgy fölük viszontag hasonló turedelmet kíván. Most egy kis mecsetet épített 's iskolát hozzá, mellyben saját fíja tanítandja a' francia nyelvet, egy marabout pedig az arabot. A' két különböző emberfaj gyermekei nyájasan játszadoznak egymással, 's a' mór asszonyok szabadon 's fátyol nélkül járnak.

Verboekhoven híres belga festő, hogy egy orszolánt hívebben lerajzolhasson, olly próbára szánta el magát, milyennek még egy művész sem mert veteműlni előtte. Megkérte t. i. Martinurat, az egyesült van Aken és Msrin állam-gyűjtemény tulajdonosát, hocsátaná őt magával együtt be az orszolán vasketreczébe. Mi meg is történt 's mint mondják a' legnagyobb nyugalommal rajzolta le Verboekhoven ketreczében a' fogoly állat-fejdelmet. — Déli Russzia Kaukáz vidékén legnagyobb szorgalommal fogott nemesek a' selyemtenyésztéshez, hanem a' szülő (bor), safrány, indigó 's amerikai dohánytermesztéshez is.

Lipcsé (pedig hol van hasonlítólag a' német földön egy helyen több könyvnyomtató intézet?) nem az idén, hanem 1840-ben ünneplendi régi szokás szerint a' könyvnyomtatás újjazdos előfordulását.

A' nagy Washington dajkaja Joice Heth asszony Újyorkban feb. 22-én halálozott meg életének száz hatvankettedik évében! — A' bremai lap szerint Koppenhágából azt írják, hogy Dánia Kronenburg várát, mely az egész Sundaak parancsol, tökéletesen fölfegyverzi, 's a' hajóereg egy részét is készítteti más tengeri hatalmak példájára, hogy minden esetre annál inkább legyen biztosítva semlegi (neutrális) állása.

Gabonaár vidéki városok piaczin; pozs. mérője váltógarásban.

	buzs	kétseer.	rozs	arpa	szab	kukur.	köles
Mart. 24-én Ungvár	75-70	68-66	43-40	42-38	24-20	50-46	—
„ 25-én Arad	62-55	40	29	25	29	44	—
„ 26-án Miskolcz	90-86	64-60	53-50	42-38	27-20	44-40	125-120
„ 26-án Baja	60-47	47-27	27	20	24	18	33
„ 26-án Fejérvár	85-76	60-55	50-47	33-37	30-28	52-48	60-55
„ 26-án Győr	90-85	65-60	56-52	50-46	32-30	56-45	—
„ 26-én Debreczen	80-60	55-45	35	35-32	40-35	40	60-50
„ 31-én Mosony	107-75	63-54	55-52	55-45	34-31	56-45	—
Apr. 1-jén Pécs	60-50	45-40	32	—	25	30	—
„ 1-jén Uj-Bocsa	80-60	50-45	—	25	25	30	—
„ 2-án Szeged	60-55	40-35	35	25-20	25	25-23	35
„ 1-jén Pozsony	120-100	—	70-60	64-58	40-38	65	—
„ 1-jén Soprony	132-90	—	65-58	60-48	34-30	64-60	—
mar. 24-én Temesvár	65-50	—	—	30	22	27	—
„ 28-án Bezeretcezbé	115-88	—	60-50	52-44	26-24	—	—

Gabonaár: april. 8-ikán Pesten Tiszta buzsa 93 1/3 — 66 2/3 Kétseeres 56 2/3 43 1/3 — Rozs 41 1/3 — 33 1/3 — Arpa 40. — 31 2/3 Zab 29 1/3 — 24. Köleskása 93 1/3 — 89. — Kukuricza 43 1/3 — 33 1/3.

Pénzkelet: april. 8-ikán: 5 pCtes státusköt. 104. — 4 pCtes 99 1/2; 3 pCtes: 76; 1820-iki státusköts. — 215 1/4; — 1834-iki 573; masy kir. Kón. 2 pCtes kötelezvény — 56 5/32; cs. arany-agio 3 3/4 pCt.

Dunavizállás: april. 7-kén: 8 7/8; 8-ikán: 8 7/8; 9-ken: 8 6/8

Midőn Tr pártfogásért a' testvéhar netelünk' b „HAJNA

A' irt, hogy v haladás, és legszebb pálo zője ennél kikkel közt mind alkata képest lehet 's felállítás vebb értesíté figyelmeztet

A' nyomtatás, a' testvéhar szivességgel hajnal derít

Azo akarnák, ke alúirttarkhoz

Pes

Trattne k (U

„HAJNAL”

CZIMŰ ALMANACH' HIRDETÉSE

1837re.

Midőn Trattner-Károlyi' könyvnyomató-intézete mély háláját újítja ama példás pártfogásért, mellyel a magyar literatura' terjesztése körül tett eddigi igyekezetei iránt a' testvérhaza' tisztelt Közönsége viseltetni szíves volt: jelenti csinosulásunk 's előmenetelünk' barátjainak, hogy „Aurora” nevet viselt almanachját a' magyarabb „HAJNAL” czimmal nyujtandja a' jövő 1837 évre a' tisztelt Közönség' kezeibe.

A' „Hajnal” szerkesztését olly hazafini szándékkal vállalá magára az alulirt, hogy valamint eddig: úgy ezután is teljes erejét 's minden tehetségét a' közértelem, haladás, és művészet' előmozdítására minél több uton szentelhesse, — törekedéseinek legszebb pálmáját haza- és kortársai méltánylásában találandó. A' „Hajnal” szerkesztője ennél fogva több helybeli 's vidéki közkedvességű Irókat szerzett maga mellé, kikkel köztörekvéssel azon van, hogy a' „Hajnal” mind szellemére, 's irányzatára, mind alkatása, 's művészi jelentőségére nézve, korunk' szelleméhez, 's műnézeteihez képest lehető tökélyes eleményt nyujtson. A' benne felállítandó műegész, ennek alkata, 's felállítása (illy előleges rövid jelentés' határát túl hágván) egy később következő bővebb értesítésben fog a' t. Közönség' tudtára adatni; most elég vala ezekre előlegesen figyelmeztetni.

A' kiadó nyomtató-intézet is, maga részéről, mindent elkövetend mi a' rezek, nyomtatás, papiros, és bekötés' csinoságát illeti, 's így közigyekzetű vállalatunkat a' testvérhaza' figyelmébe ajánlván, még csak azt óhajtjuk, hogy a' „Hajnal” olly szívességgel bocsássa-be olvasószobájába, minő készséggel mi a' szeretett hazára valódi hajnalt deríteni törekszünk.

Azon t. Irókat, kik Hajnalunkat becses hozzájárulásokkal nappalodásra siettetni akarnák, kérjük, hogy kézírataikat — igen illő honoráriumért — egyenesen az alulirtakhoz utasítani ne terheltessenek. —

Pesten, April 1. 1836.

Trattner és Károlyi s.k.

kiadó tulajdonosok,
(Uri utza 612. sz.)

Garay s.k.

A' Hajnal' szerkesztője,
(lakik Halpiacson, Resch festő' háza'
első emeletében, a' Duna soron,
Gellért-hegye' irányában.)

**Eggenberger, Hartleben, Heckenaszt, Kilian, Müller's
Ivanics Pesti Könyvárosoknál és Trattner-Károlynál**

megszerezhetők:

(Árok ezüst pénzben.)

Vörösmarty Mihál Munkái:

- I. Versek négy képpel, 2 for. II. Zalán futása, hős költemény tíz énekben négy képpel, 2 for. III. Aprób hős költemények négy képpel, 2 for. mind Velin papíroson, kötve mind a' három kötet 6 for.

Zrinyi Miklós Munkái,

- kiadta Kazinezy Ferencz. I. A' Zríniász, vagy az ostromlott Sziget. II. Elegyes Versezetek. III. Ne bánts a' Magyarat 1 for. 36 kr.

Virág Benedek

- Poétai munkái 1 for. 12 kr.

Kis János Versei,

- kiadta Kazinezy Ferencz, 3 darab .. 1 for. 36 kr.

Kis J. Helikoni Kedvtöltés

- a' magyar Literatura némely barátjai által. Négy kötet 1 for. 36 kr.

Báróczy Sándor

- minden Munkái, kiadta Kazinezy Ferencz. Nyolcz darab 6 for.

Juvenalis Szatirái

- részint folyó, részint kötött beszédben Kis János által 36 kr.

Ezer egy Éjszaka

- arab regék, fordította V... Mihál, 18 füzet, egy egy füzet 30 kr.

Kazinezy Ferencz Munkái

- Kilencz kötet, 9 képpel 6 for.

Faludy Ferencz Versei,

- kiadta Batsányi János 1 for.

Lucanus Pharsaliája,

- vagy polgári háborúja, ford. Nemes-Csói Sztrokay Antal 20 kr.

Döbrentei Gábor

- Yorik és Eliza Levelei angolyból 40 kr.

Fris Bokréta,

- mellyel Hazájának kedvesedik Fay András 1 for.

Egyed Antal

- Elegiák 20 kr.

Garay N. Csátár,

- hős költeményi rajzolat, 9 képben 1 for.

Nép-Regék,

- Musaeus után, honosítá Staut József, egy egy füzet 30 kr.

Elbeszélések Houwaldtól:

1. Udvari Bolond. 2. Vizontlátás a' sz. Bernárdon. 3. Tengeri ütközet 's a' t. 1 for.

Horatius Munkái

- deák és magyar nyelven, Édes Gergely által 1 for. 36 kr.

Szövetséges Éjszak Amerikai Státusok Története,

- fordította Sasku Károly, három kötet 1 f. 30. kr.

Tu

A' legf
emberi él
historiáb
Ki a' jele
berék' él
következ
szüksége
hasonló
multon
multtal
földjén
erény' s
rosszat,
nítja. A
leginkáb
bernek
bal sors
mekkel
Mi
szersmü
ezen m
nak egy
dozatok
mű nu

T Ü

az elő
ményb
lön k
adni,
1—2.
3—4.
5—7.
8—9.
10.
11.
12—1

Tudományos Jelentés.

A legfontosabb, mivel az ember foglalatzkodhatik, az emberi élet; ennek működését leginkább megismerhetni a' historiából, a' multnak tüköréből 's a' jelennek vezéréből. Ki a' jelennek hasznos kíván lenni, annak az előtte élt emberek' életét, törekvését, hatását, irányzatát 's ezeknek következményeit szellemi szemekkel vizsgálni 's felfogni szükséges, hogy lássa: mi vala hasznos, mi vala ártalmas hasonló körülményekben, minthogy a' jelen mindenkor a' multon épít. A' történet azon köteleték, melly a' jelent a' multtal egybekapcsolja, melly nemzeteket — az Isten' szép földjén — ugyan annyi családokká alkot. A' történet az erény' szeretetét magos példák által táplálja, feltartja; a' rosszat, ennek siralmas következetét kiemelvén, kerülni tanítja. Az embernek méltóságát, minden teremtettek felett, leginkább a' történet bizonyítja be, mivel egyedül az embernek adatott — nemének kifejlését, haladását, jó vagy bal sorsát, egy szóval minden viszontagságait — nyílt szemekkel látni.

Mind ezeket az alól irtt kiadók mélyen érezvén, egyszerűsmind tapasztalván azon hijányt, melly literaturánk' ezen megyéjében napról napra, a' külföldiek előhaladásának egybehasonlítása mellett, érezhetőbb lesz; tetemes áldozatokkal és sok költséggel eltökélték magokat ezen cizmű munkának:

NEMZETEK TÖRTÉNETE TÁRA.

írta

K o v a c s ó c z y M.

az előfizetés utján való közrebocsátására. Ezen gyűjteményben minden jelesb nemzetnek történetét napjainkig külön külön, szükséges de nem száraz rövidséggel kívánjuk adni, a' következő renndel:

1—2. köt. Anglia' története.	14—17. köt. Magyarország.
3—4. „ Franciaország.	18. „ Helvetia.
5—7. „ Németország.	19. „ Bajorország.
8—9. „ Spanyolország.	20—21. „ Lengyelország.
10. „ Portugallia.	22—23. „ Törökország.
11. „ Németalföld.	24—25. „ Oroszország.
12—13. „ Olaszország.	

Az előfizetők nem köteleztetnek az egész munkának megvételére, csupán csak egyes birodalmaknak egész történetét magában foglaló kötetekre tartoznak az előfizetést letenni, 's ha ezek a várakozást megérdemelték, folytathatják a többiek megszerzését. Minden kötetért 1 f. 30 xrt. pengő pénzben határoztuk. Az első kötet megjelenése után ára 3 forint lesz p. p.

Az egész, nagyobb nyolczadrétű alakban, tiszta papíron 's csinos betűkkel 20—25 íves kötetekben jelen meg. Tekintetes Nemes Abauj vármegyének Karai 's Rendei a' jó 's hasznosnak mindenkor kész, mindenkor lelkes előmozdítóji 's a' haza nyelvének fényes áldozatok mellett hű 's rendíthetlen ápolói kegyeskedtek a' munka ajánlását elfogadni, 's annak elterjesztésére ügyelni. Megkérettek ez iránt hazánknak minden vármegyéi, 's azért az előfizetés minden T. N. megye főjegyző-hivatalától, továbbá a' M. Füspökségek titoknokaitól, hiteles könyvárústól 's e' végre különösen megkért uraktól elfogadtatik.

Az előfizetés díját Julius 1ső napjáig biztos alkalommal elvárjuk. Példányját kiki ott veendő, a' hol előfizetett.

A' munkának több kötete elkészülve vizsgálat alá bocsátott, mind ez több éveknek biztos kalauzok után nagy fáradsággal szerzett gyümölcse; kinyomtatására minden előkészületek megtétettek, 's így elmaradását a' hidegség és részvételenség okozhatná csak, ellenben a' szíves ápolás siettetni fogja.

Azon időpontot értük el honunkban, hogy nyelvünk kifejlését egyedül saját fásultságunk akadályozhatja; maga a' kormány segéd-kezet nyújt e' célra, 's iparkodik nemzetiségünket megalapítani, — 's ez alapulni fog, ha el nem felejtjük, hogy a' nemzetek addig élnek, míg nyelvük él.

Költ Kassán Febr. 27én 1836.

Kovácsóczy M. és Werfer K.
a' Nemzetek története tárának kiadóji.

kának
törté-
ést le-
athat-
xrt.
e után

papi-
meg.
Ren-
elkes
ellett
lását
ettek
zetés
a' M.
vég-

lom-
etett.
i bo-
nagy
elő-
g és
s si-

ünk'
a g a
nem-
nem
nig

Pozs
sekben a' le
két tábla k
vitatás alatt.

Kin
nél Salmen

mar
legfensőbb h
saskáptalan
intézet korm

MAGYA
könyvtár szár
Principiorum
akademiának

mára, mar
Vid. nagy gy
adatott ki me
ra Horváth C
son hangu 's
tagtól pedig
zékít terjeszt
két filosof
vizsgálat alá
herr László
mánytárba f
nyomatás vé
re VII. egy
gok vélemény

Az
többi foglal
házzögletek
jobbágyi h
nappára, va
latságot ren
utczájának l

A' p
Brunsvik J
excjának ny
nél fogvást
ban levő uj t
frtot ajánlan

Vác
labirája, a'
betegeskedé
ben m. h. 2
boldogult P
a' cs. siket
a' honnan
maránál, a
tagja fárada
bizonyítá k
merécek a'
ma-oktatás
váci körny
nyésztő, me
ban a' bold

Nóg
esztendei a
zata volt lá
a' husvét
éves gyöng
háló padola
azt a' fal
hagyott füt
jesített, eg
kezvén, az
mindenes e
egy örökb
a' behozott
teknőbe, s
telepedett,
tartott ny
mindenes,
föl, 's miu
de ez sem
csikorgatás
ka nyősző